

opusdei.org

Euharistia, usu ja armastuse müsteerium

Püha Josemaría pidas seda
jutlust Suurel Neljapäeval, 14.
aprillil 1960.

08.04.2020

*Aga enne paasapähi, kui Jeesus teadis,
et tema tund on tulnud minna sellest
maailmast ära Isa*

*juurde, siis tema, kes oli armastanud
omi selles maailmas, armastas neid
lõpuni. Need püha Johannese sõnad
teatavad tema evangeeliumi*

lugejaile, et neil päevil juhtub midagi suurt. See õrna armastust täis eessõna sarnaneb sellega, mille oma jutustuses võtab kokku püha Luukas: *Ma olen südamest igatsenud seda paasat süüa teiega enne oma kannatamist.* Alustuseks palume Püha Vaimu, et Ta valmistaks meid ette mõistma Jeesuse Kristuse iga sõna ja iga liigutust, kuna me tahame elada üleloomulikku elu, kuna Issand on näidanud oma tahet anda iseennast meile hingetoiduks, ja kuna me oleme ära tundnud, et ainult Temal on *igavese elu sõnad.*

Usk paneb meid tunnistama koos Siimon Peetrusega: *Me oleme uskunud ning ära tundnud, et sina oled Jumala Püha.* Ja see usk koos meie pühendumisega paneb meid nendel üleloomulikel hetkedel jäljendama Johannese sõakust astuda Jeesuse juurde ja panna pea selle Õpetaja rinnale, kes armastas omasid

palavalt ja – nagu me äsja kuulsime – jääb neid armastama kuni lõpuni.

Kõik väljendusviisid on vaesed, et ligilähedaseltki ära seletada Suure Neljapäeva müsteeriumi. Ometi pole eriti raske aimata tundeid, mis olid Jeesuse Kristuse südames sel viimasel õhtul, mis Ta enne Kolgata ohvrit omade seltsis veetis.

Kujutlegem hetkeks inimlikku kogemust, kahe armastava inimese hüvastijätku. Nad tahaksid igavesti kokku jääda, kuid mingi kohustus – milline see ka ei oleks – sunnib neid lahku minema. Nad ei läheks eales lahku, kuid see ei ole nende võimuses. Inimlik armastus, mis ka suurena on piiratud, pöördub märkide poole: lahkujad jätavad teineteisele midagi mälestuseks, näiteks foto, niivõrd kirgliku pühendusega, et on lausa ime, et paber põlema ei sütti. Rohkemat nad

teha ei saa, sest loodu võimed ei küündi nii kaugemale kui tema soovid.

Kuid Issand suudab seda, mida meie ei suuda. Jeesus Kristus, tõeline Jumal ja tõeline inimene, jätab meile märgi asemel tegelikkuse – Ta jätab iseenda. Ta läheb Isa juurde ja jääb inimestega. Ta ei tee meile lihtsalt kingitust, mis jääb Teda meenutama, kujutist, mis kipub aja jooksul hägustuma nagu foto, mis peagi tuhmub ja koltub ning on tähenduseta nende jaoks, kes ei viibinud selle liigutava sündmuse juures. Leiva ja veini kujul on Ta tõeliselt kohal – oma Ihu, Vere, hinge ja jumalikkusega.

Suure Neljapäeva rõõm

Kui hästi on nüüd mõistetav kristlaste lakkamatu hüüd, läbi aegade, püha Armulaualeiva ees! „Ülista, keel, seda aulise Ihu ja kallihinnalise Vere müsteeriumi – Vere, mida rahvaste Kuningas,

sündinud viljakast Emast, valas maailma päästmise eest.” Me peame pühendunult kummardama seda varjatud Jumalat²⁶⁴ – see on seesama Jeesus Kristus, kes sündis Neitsi Maarjast, seesama, kes kannatas, kes löödi risti, seesama, kelle läbitorgatud küljest voolas verd ja vett.

„Oo püha söömaaeg, kus võetakse vastu Kristust ennast, uuendatakse mälestust Tema kannatusest, meel on täidetud armuga ning meile antakse tulevase auhiilguse pant.” Kiriku liturgia on lühikestes värssides kokku võtnud palava armastuse haripunkti – armastuse, mida Issand meie vastu tunneb.

Meie usu Jumal ei ole kaugel olend, kes vaatleb osavõtmatult inimeste saatust, nende püüdlusi, võitlusi ja änge. See on Isa, kes armastab oma lapsi niivõrd, et saadab oma Poja, pühima Kolmainsuse teise isiku, et

see lihaks saades sureks meie eest ja meid lunastaks. See on seesama armastav Isa, kes meie südames elava Püha Vaimu mõjul meid nüüd õrnalt enda poole tõmbab.

Suure Neljapäeva rööm algab mõistmisest, et Looja armastus loodu vastu ületab kõik piirid. Justkui kõik teised Tema halastuse tõendid poleks piisavad, seab meie Issand Jeesus Kristus sisse Armulauasakramendi, et me võiksime alati Tema läheduses olla ja kuna – niivõrd kui seda on üldse võimalik mõista – oma Armastuse tõttu ei taha Tema, kel pole endal midagi vaja, ilma meieta läbi saada. Kolmainsus on armunud inimesse, kes on tõstetud armu seisundisse ja loodud Tema *näo järgi, meie sarnaseks*. Ta on lunastanud inimese patust – Aadama patust, mis läks edasi kõigile tema järeltulijatele, ja ka igaühe isiklikest pattudest – ja soovib palavalt elada meie hinges: *Kui keegi armastab mind, küll ta peab*

*minu sõna, ja minu Isa armastab teda
ja me tuleme ja teeme eluaseme tema
juurde.*

Euharistia ja Kolmainsuse müsteerium

Kolmainsuse armastus inimeste vastu kestab üleval moel edasi Euharistias. Aastate eest oleme kõik katekismusest õppinud, et Euharistiat võib vaadelda nii ohvri kui ka sakramendina ja et sakrament avab end meile Armulaua ja aardena altaril olevas tabernaaklis. Kirik pühendab veel ühe püha euharistilisele müsteeriumile, Kristuse Ihule – *Corpus Christi* –, mis on kohal kõigis maailma tabernaaklites. Täna, Suurel Neljapäeval, koondame pühal Missal ja pühal Armulaua tähelepanu pühale Euharistiale, ohvrile ja toidule.

Ma rääkisin Kolmainsuse armastusest inimeste vastu. Kus

mujal on seda paremini näha kui Missal? Terve Kolmainsus osaleb pühas Altariohvril. Seepärast meeldib mulle nii väga korrata päevapalve, vaikse palve ja Armulaua-järgse tänupalve sõnu: „Meie Issanda Jeesuse Kristuse, sinu Poja läbi” – me pöördume ju Isa poole –, „kes sinu ja Püha Vaimuga elab ja valitseb igavesti. Aamen.”

Missal pöördume me palves pidevalt Isa poole. Preester esindab igavikulist Preestrit, Jeesust Kristust, kes on ühtaegu Ohver. Ja Püha Vaimu tegevus Missa käigus on ühtaegu nii salapärane kui ka kindel. „Püha Vaimu väel,” kirjutab püha Johannes Damaskusest, „saab teoks leiva muutumine Kristuse Ihuks.”

Püha Vaimu tegevus ilmneb selgelt siis, kui preester kutsub ohvriandide peale Jumala õnnistuse. „Tule, Pühitseja, kõigeväeline igavene Jumal, ja õnnista seda ohvrit, mis on

valmistatud sinu pühale nimele.” See on ohver, mis annab Jumala pühimale nimele väärilist austust. Pühitsus, mida me palume, omistatakse Lohutaja Vaimule, kelle Isa ja Poeg meile läkitavad. Püha Vaimu aktiivset osa tunnistame ka siis, kui me pisut enne Armulaua vastuvõtmist palume: „Issand Jeesus Kristus, elava Jumala Poeg, kes sa Isa tahtel Püha Vaimu väga maailmale elu kinkisid ...”

Altariohvril on kohal terve Kolmainsus. Isa tahtel ja Püha Vaimu kaastoimel toob Poeg end lunastusohvriks. Õppigem suhtlema pühima Kolmainsusega, ühe ja kolmainsa Jumalaga, jumalike isikutega nende ühtsuses – olemuse, armastuse ja viljaka pühitseva tegevuse ühtsuses.

Kohe pärast käte pesemist palvetab preester: „Võta vastu, püha Kolmainsus, see ohver, mille me sulle

toome meie Issanda Jeesuse Kristuse kannatuse, ülestõusmise ja taevasse minemise mälestuseks.” Ja Missa lõpus on veel üks palav ülistuslaul Kolmainsale Jumalale: *Placeat tibi, Sancta Trinitas, obsequium servitutis meæ ...* „Püha Kolmainujumal, võta oma teenri ülistus hea meelega vastu. Luba, et ohver, mille mina, vääritu, olen toonud sinu auhiilguse silme ette, oleks sulle meelepärane ja anna, et see oleks mulle ja kõigile nendele, kelle eest ma selle tõin, sinu lepitamise läbi andestuseks.

Ma rõhutan, et Missa on Jumala, Kolmainsuse tegevus, mitte inimlik tegu. Teeniv preester allutab ennast Issanda tahtele, laenates Temalt ihu ja hääle, kuid ta ei tegutse iseene nimel, vaid *in persona et in nomine Christi*, Kristuse isikus ja Kristuse nimel. Kolmainsuse armastus inimeste vastu tingib, et Kristuse kohalolekust Armulauaohvris voogavad Kirikule ja inimkonnale

kõik armud. See on ohver, mida prohvet Malaki ette kuulutas: *Sest päikesetõusu poolt päikeseloojaku poole on mu nimi paganate seas suur, ja igas paigas suitsutatakse ning tuuakse mu nimele puhas roaohver.* See on Kristuse Ohver, mis ohverdatakse Isale Püha Vaimu kaastoimel – lõputu väärtusega ohver, mis igavikustab meis selle lunastuse, mida Vana Lepingu ohvrid teha ei suutnud.

Püha Missa kristlase elus

Sel moel asetab püha Missa meid usu peamiste müsteeriumide ette, sest ta on Kolmainsuse enda kingitus Kirikule. Nii saab ilmseks, et Missa on kristlase vaimuelu kese ja läte, sellele on suunatud kõik sakramendid. Ja elu armus, mis anti meile ristimises ning mis konfirmatsioonis kinnitatuna meis kasvab, läheb Missal vastu oma täiusele. „Kui me võtame vastu

Armulauda,” kirjutab püha Cyrillos Jeruusalemmast, „siis kogeme jumalikku vaimulikustumist Püha Vaimu läbi, mis mitte ainult ei vormi meid Kristuse sarnaseks nagu ristimises, vaid ühendab meid tervikuna Kristusega, kuna võimaldab meil Jeesuse Kristuse täiusest osa saada.”

Püha Vaimu väljavalamine, ühendades meid Kristusega, viib äratundmisele, et oleme Jumala lapsed. Lohutaja, kes on armastus, õpetab meid rajama kogu oma elu sellele voorusele. Ja *consummati in unum*, mina neis ja sina minus,²⁷⁸ saanud üheks Kristusega, suudame inimeste seas olla see, mida püha Augustinuse jaoks tähendab Armulaud: „Ühtsuse märk, armastuse side.”

Ma ei väljenda midagi uut, kui ütlen, et mõnedel kristlastel on pühast Missast väga vaene ettekujutus, teiste

jaoks on see aga pelgalt väline riitus kui mitte ühiskondlik kokkulepe. Sest meie süda oma armetuses on võimeline isegi Jumala suurimat kinki vastu võtma kui rutiini. Missal, just sellel Missal, mida pühitseme siin ja praegu, tegutseb – ma kordan seda – pühim Kolmainsus erilisel viisil. Niisugusele armastusele vastata suudame vaid ihu ja hingega täielikult andudes: me kuuleme Jumalat, me räägime Temaga, me näeme Teda, me naudime Teda. Ja kui sõnadest ei piisa, siis me laulame, me laseme oma keelel – *Pange, lingua!* – kuulutada tervele inimkonnale Issanda suurust.

Pühal Missal osalemine tähendab pidevas palves püsimist, sest see on igäühe isiklik kohtumine Jumalaga: me kummardame Teda, me kiidame Teda, me palume Teda, me täname Teda, me heastame oma patte, puhastame ennast, tunneme end

Kristuses ühendatuna kõikide kristlastega.

Võib-olla mõnikord oleme imestanud, kuidas me suudame sellisele Jumala armastuse küllusele vastata. Võib-olla oleme soovinud saada selget kristliku elu juhtnööri. Lahendus on lihtne ja kõigi kristlaste käeulatuses: osalege armastusega pühal Missal, õppige Missal Jumalaga suhtlema, sest see ohver sisaldab kõike, mida Jumal meilt tahab.

Lubage mul teile meenutada seda, mida te ka ise tihti olete jälginud – liturgiliste tseremooniate kulgu. Kui me neid samm-sammult jälgime, siis on väga võimalik, et Issand laseb igäühel meist avastada seda, mis osas tuleb ennast parandada, milliseid pahesid välja juurida, kuidas me vendadena peame kõikide inimestega käituma.

Preester astub Jumala altari ette,
Jumala ette, kes on mu nooruse rõõm.

Püha Missa algab röömulauluga, sest Jumal on kohal. Ja see rõõm väljendub austavas ja armastavas suudluses altarile, mis on Kristuse sümbol ja pühakute meenutaja – väike pühitsetud pind, sest siin saab teoks mõõtmatus viljakas sakrament.

Confiteor näitab meile meie vääritust. See ei ole meie süü abstraktne meenutamine, vaid meie pattude ja vigade konkreetne kohalolek. Seepärast kordame *Kyrie eleison, Christe eleison, Issand, halasta, Kristus, halasta.*

Kui andestus, mida me vajame, sõltuks meie teenetest, siis oleks hing täis kibedat kurbust. Kuid Jumala headuse tõttu saame andestuse Tema halastuse läbi, ja me kiidame Teda: *Gloria!* – „Sest ainult sina oled püha, ainult sina oled Issand, ainult sina oled kõrgeim, Jeesus Kristus, koos Püha Vaimuga, Jumal Isa kirkuses.”

Kuulame nüüd Pühakirja sõna, lugemist ja evangeeliumi – valgust Lohutajalt, kes räägib inimkeeli, et meie mõistus mõtleks ja vaatleks, et tahe tugevneks ja tegemised viidaks lõpule. Sest me oleme üks rahvas, kes tunnistab üht usku, *Credo*'t; rahvas, kes on kogunud Isa, Poja ja Püha Vaimu ühtsuses.

Järgneb leiva ja veini – inimeste andide ohverdamine. Seda pole palju, kuid me seome kõik palvega: „Alandlikus vaimus ning murtud südamega võta meid vastu, Issand, ja teostugu meie tänane ohver sinu ees nii, et see oleks sulle meelepärane, Issand Jumal.” Ja taas meenub meile mõte meie viletsusest ja meid haarab soov, et kõik, mida me Issanda ette toome, oleks puhas ja laitmatu: „Ma pesen oma käsi ... armastan sinu koja ilu.”

Juba hetk tagasi, enne käte pesemist, olime kutsunud Püha Vaimu ning

Teda palunud, et Ta õnnistaks Tema püha nime auks toodavat ohvrit. Puhastamine lõpetatud, pöördume Kolmainsuse poole – Suscipe, Sancta Trinitas –, et Ta võtaks vastu ohvriannid, mida me Talle

toome, meenutamaks Kristuse elu, kannatust, surma, ülestõusmist ja taevasseminemist, Neitsi Maarja ja kõikide pühakute auks.

„*Orate, fratres*, palvetage, vennad,“ ütleb preester, et see ohver tuleks kõikidele õnnistuseks, sest see on minu ja teie, kogu püha Kiriku ohver. Palvetage, vennad, ka siis, kui teid on vähe kokku tulnud, ka siis, kui nähtaval kujul on kohal üksainus kristlane, ja isegi juhul, kui preester on üksi, sest iga Missa on üldine ohver, kõigi suguharude ja keelte ja rahvaste ja paganahõimude lunastus.

Pühade osaduse kaudu saavad kõik kristlased arme igal Missal, olgu see pühitsetud tuhandete inimeste

osavõtul või olgu kohal üksainus
laps, kes on võib-olla hajevil, kui ta
preestrit Missa pühitsemisel abistab.
Igal juhul ühinevad taevas ja maa, et
koos Issanda inglitega laulda:
Sanctus, sanctus, sanctus ... Püha,
püha, püha ...

Ma kiidan ja ülistan koos inglitega.
Mulle pole see raske, sest nad on
minu ümber, kui ma püha Missat
pühitsen. Nad kummardavad
Kolmainsust. Tean ka, et mingil moel
sekkub pühim Neitsi – lähedase
suhte tõttu, mis tal on pühima
Kolmainsusega, ja selle tõttu, et ta on
Kristuse Ema, Tema Ihust ja Tema
Verest. Ta on Jeesuse, kes on tõeline
Jumal ja tõeline inimene, Ema. Jeesus
Kristus eostus pühima Maarja üsas
ilma mehe sekkumiseta, ainult Püha
Vaimu väel. Tal on oma Emaga sama
Veri, ja see on see Veri, mis Kolgatal
ja pühal Missal lunastusohvriks
tuuakse.

Nii alustatakse *kaanoniga*, kus lapsemeelses usalduses Isa Jumalat armuliseks nimetatakse. Me palume Teda Kiriku ja kõigi tema liikmete eest – paavsti eest, oma perekonna eest, meie sõprade ja tuttavate eest. Ja avara südamega katoliiklane palub kogu maailma eest, sest tema innukus ei saa välja jätta mitte kedagi. Et palvet kuulda võetaks, meenutame oma osadust aurikka ja igavesti Neitsi Maarjaga ning käputäie inimestega, kes Kristust järgisid ja Tema eest surid.

Quam oblationem ... Läheneb muutmise hetk. Nüüd on Missal jälle Kristus see, kes preestri kaudu tegutseb. *See on minu Ihu. See on karikas minu Verega.* Jeesus on meiega! Muutmisel kordub lõputu jumalik meeletus, mille Armastus ette kirjutab. Kui see silmapilk täna saabub, püüame igaüks omaette öelda Issandale, ilma s.namürata, et miski ei saa meid Temast lahutada, et

Tema kaitsetu eneseandmine leiva ja veini hapra kuju all on meid vabatahtlikuks orjaks teinud: *præsta meæ menti de te vivere, et te illi semper dulce sapere* – anna, et minu hing sinust elaks ning alati sinu leebust tunneks.

Lisanduvad uued palved, sest meie, inimesed, kaldume alati paluma lahkunud vendade eest, iseenese eest. Siia mahub ka kogu meie truudusetus, viletsus. Koorem on ränk, kuid Tema tahab seda kanda meie eest ja koos meiega. Kaanon lõpeb taas palvega pühima Kolmainsuse poole: *per Ipsum, et cum Ipso, et in Ipso...* Tema läbi, Temaga ja Temas olgu sulle, Jumal, kõigeväeline Isa, Püha Vaimu ühtsuses kõik au ja hiilgus igavesest ajast igavesti.

Jeesus on Tee, Vahendaja. Temas on kõik, ilma Temata pole midagi. Kristuses ja Tema läbi õpetust

saanuna julgeme me kõigeväelist *meie Isaks* nimetada. Tema, kes on loonud taeva ja maa, on armastav Isa, kes ootab, et me pidevalt tuleme Tema juurde, igaüks nagu uus ning ikka ja jälle kadunud poeg.

Ecce Agnus Dei ... Domine, non sum dignus ... Vaata, see on Jumala Tall ... Issand, ma ei ole seda väärt ... Peagi võtame me Issanda vastu. Maa peal võetakse kõrgesti austatud inimesi vastu valguse, muusika, piduliku rõivastusega. Kuidas peame end ette valmistama, et Kristust oma hinge vastu võtta? Kas me oleme üldse mõelnud, kuidas me käituksime, kui me ainult üks kord elus tohiksime Teda vastu võtta?

Kui ma olin laps, siis ei olnud sagedane Armulaual käimine veel tavaks. Ma mäletan, kuidas selleks valmistuti: hoolikalt tuli ju korda teha nii hing kui ka keha. Parimad riided, korralikult kammitud pea,

puhas ihu ning võib-olla pisut lõhnastamist ... Need olid armunute, õrnade ja tugevate hingede tähelepanuavaldused, nende, kes oskavad vastata Armastusele armastusega.

Püha Missa lõpeb Kristusega meie hinges. Isa, Poja ja Püha Vaimu õnnistus saadab meid terve päeva meie lihtsas ja tavalises ülesandes pühitseda kõiki õilsaid inimlikke tegevusi.

Pühal Missal õpime, kuidas pöörduda kõigi jumalike isikute poole – Isa poole, kes sünnitab Poja; Poja poole, kelle Isa on sünnitanud; Püha Vaimu poole, kes neist mõlemast lähtub. Pöördudes ühe poole neist kolmest, pöördume üheainsa Jumala poole, ja pöördudes kolme isiku, Kolmainsuse poole, pöördume ühtlasi üheainsa ja tõelise Jumala poole. Armastage Missat, mu lapsed, armastage Missat. Ja minge Armulauale janusena, isegi

siis, kui teie süda on jäine, isegi siis, kui te midagi ei tunne. Minge Armulauale usuga, lootusega, palava armastusega.

Suhtlemine Jeesuse Kristusega

See ei armasta Kristust, kes ei armasta püha Missat, kes ei pinguta, et seal rahulikult, pühendunult ja armastusega osaleda. Armastus teeb armunud peenetundeliseks, laseb neil avastada üksikasju, mis on vahel vaevu märgatavad, kuid mida alati tekitab kirglik süda. Sel moel peamegi pühal Missal osalema. Ma olen alati mõelnud, et need, kellele meeldivad lühikesed ja kiirustades peetud Missad, näitavad oma tuima hoiakuga, et nad ei ole veel jõudnud selle mõistmiseni, mida tähendab Altariohver.

Armastus Kristuse vastu, kes end meie pärast ohvriks toob, sunnib meid Missa lõppedes viibima mõne minuti isiklikus tänupalves, mis

pikendab südamevaikuses seda teist
tänupalvet, mida
Armulauasakrament endast kujutab.
Kuidas peaksime Tema poole
pöörduma, kuidas Teda kõnetama,
kuidas käituma?

Kristlik elu ei koosne rangetest
juhtnööridest, sest Püha Vaim ei juhi
hingi kollektiivselt, vaid kingib
igaühele otsuseid, sisendusi ja
meeleliigutusi, mis aitavad tal Isa
tahet ära tunda ning täita. Mõtlen
siiski, et sageli võiks pühale Missale
järgnevas tänuvestluses Kristusega
kesksel kohal olla mõte, et Issand on
meie jaoks Kuningas, Arst, Õpetaja
ning Sõber.

Ta on Kuningas ja Ta soovib valitseda
meie, Jumala laste südames. Kuid
jätame kõrvale mõtte, et see on
maine valitsus. Kristus ei valitse sel
moel ega taha end peale suruda, sest
*Ta ei ole tulnud, et lasta ennast
teenida, vaid et ise teenida.*

Tema kuningriik on rahu, rõõm ja õiglus. Kristus, meie Kuningas, ei oota meilt asjatuid arutlusi, vaid tegusid, sest *mitte igaüks, kes mulle ütleb: „Issand, Issand!”, ei saa taevariiki; saab vaid see, kes teeb mu Isa tahtmist, kes on taevas.*

Ta on Arst ning ravib meie isekust, kui me laseme Tema armul oma hinge sügavusse tungida. Jeesus on meid hoiatanud, et kõige hullem haigus on silmakirjalikkus, uhkus, mis paneb oma patte varjama. Arsti juures on aga siirus hädavajalik, on vaja selgitada kogu tõde ja öelda: *Domine, si vis, potes me mundare*, Issand, kui sa tahad – ja sa tahad alati –, siis sa võid mu puhtaks teha. Sina tunnend minu nõrkusi; mina tunnen neid sümptomeid, ma kannatan nende all. Ja me näitame Talle lihtsalt haavu, ja mäda, kui seda on. Issand, sa oled ravinud nii paljusid hingi, luba mul sinus jumalik Arst ära tunda, kui sind oma

südamel kannan või tabernaaklis kummardan.

Ta on sellise teadmise Õpetaja, mida üksnes Tema valdab – teadmist piiritust armastusest Jumala vastu ning kõikide inimeste armastamist Temas. Kristuse koolis õpitakse, et meie elu ei kuulu meile. Ta andis oma elu kõikide inimeste eest, ja kui me Teda järgime, siis tuleb meil mõista, et meiegi ei tohi oma elu isekalt enesele hoida, teiste valule kaasa tundmata. Meie elu on Jumalalt saadud ning me peame selle Tema teenistusse andma, hoolitsedes suuremeelselt hingede eest, näidates sõna ja eeskujuga kristlike käskude sügavust.

Kristus ootab, et me toidaksime endas soovi seda

teadmist omandada, et meile korrata: *Kellel on janu, see tulgu minu juurde ja joogu.* Ja me vastame: õpeta meile eneseunustust, et me suudaksime

mõelda sinule ja kõikidele inimestele. Nii juhatab Issand meid oma armuga edasi nagu tookord, kui me kirjutama õppisime – kas mäletate neid lapsepõlve kõverjooni, mida juhtis õpetaja käsi? Ja me hakkame maitsma oma usu väljendamise rõõmu – teist Jumala kingitust – kristliku käitumise sirgete ridadega, kust kõik võivad lugeda Jumala imesid.

Kristus on Sõber. *Vos autem dixi amicos*, teid olen ma nimetanud sõpradeks, ütleb Ta. Ta nimetab meid sõpradeks, ja Tema oli see, kes astus esimese sammu, Tema armastas meid esimesena. Ometi ei sunni Ta meile oma armastust peale, Ta pakub seda. Ta näitab seda sõpruse kõige selgema märgiga: *Ei ole olemas suuremat armastust kui see, et keegi annab elu oma sõprade eest*. Ta oli Laatsaruse sõber ja nuttis Tema pärast, kui teda surnuna nägi ning äratas ta üles. Kui Ta näeb meid

külmadena, kiretutena, võib-olla isegi tardunud siseeluga, mis ähvardab surra, siis on Tema nutt meie jaoks elu: „Ma käsin sind, mu sõber, tõuse üles ja mine,“ mine välja sellest kitsast elust, mis ei ole elu.

Meie mõtisklus Suurest Neljapäevast hakkab lõppema. Kui Issand meid on aidanud – ja Ta on alati selleks valmis, kui me avame Talle oma südame –, siis tunneme kutset Talle vastata kõige olulisemaga, armastusega. Ja teenimisega oskame me seda armastust teistele inimestele edasi anda. *Ma olen teile andnud eeskuju*, ütleb Jeesus jüngritele, kui Ta oli Õhtusöömaajal nende jalgu pesnud. Tõrjume uhkuse, auahnuse ja valitsemishimu oma südamest ning siis, isikliku ohvri läbi, juurduvad meie südames rõõm ja rahu, mis valitsevad meis ja meie ümber.

Pöördume lõpuks lapseliku
usaldusega Maarja, Jumalaema ja
meie Ema poole. Andestage, et ma
jälle meenutan üht
lapsepõlvemälestust – pilti, mis oli
minu kodukohas väga levinud, kui
püha Pius X sagedast Armulauual
käimist soovitas. See kujutas Maarjat
palves püha Armulauualeiva ees.
Täna, nagu siis ja alati, õpetab Neitsi
Maarja meid Jeesusega suhtlema,
Teda ära tundma ja leidma
argipäevasündmustes ning eriti
selles ülevas hetkes, mil aeg ühineb
igavikuga – pühas Missaohvris. Seal
tõmbab Jeesus igavikulise preestrina
kõik enda juurde, et tulijad *divino
afflante Spiritu's*, Püha Vaimu
hinguses Jumal Isa palge ette tuua.

.....